

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า จำแนกเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จากเอกสาร ตำรา สารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา และศึกษาจากโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน 6 แห่ง ที่มีระบบการบริหารงานที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพ เพื่อนำมาใช้สร้างกรอบแนวคิดในการร่างระบบต้นแบบโดยผู้วิจัย ขั้นตอนที่สองเป็นการสังเคราะห์รูปแบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยผู้เชี่ยวชาญตามวิธีการของเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ขั้นตอนที่สามเป็นการตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปปฏิบัติ โดยผู้ปฏิบัติการด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

สรุปผลการวิจัย

ระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ควรได้รับการพัฒนา โดยประกอบด้วย 3 ระบบหลัก ได้แก่ระบบการบริหารคุณภาพ ระบบการจัดการคุณภาพ และระบบปฏิบัติการคุณภาพ

ระบบการบริหารคุณภาพ ควรประกอบด้วยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในเรื่องคุณภาพ ที่มีสายงานบังคับบัญชา และกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน

ระบบการจัดการคุณภาพ ควรประกอบด้วยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่มีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ การรายงานผล การปรับปรุงคุณภาพและการรายงานสาธารณะ

ระบบปฏิบัติการคุณภาพ อันประกอบด้วยสามส่วนสำคัญ ได้แก่ บริบทและปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตและผลลัพธ์ของโรงเรียน ซึ่งแต่ละส่วนควรประกอบด้วยประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ด้านบริบทและปัจจัยนำเข้า ควรประกอบด้วยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ 1) ปรัชญาและการวางแผน 2) โครงสร้างและการบริหารจัดการ 3) งบประมาณและทรัพยากร 4) หลักสูตร 5) อาจารย์ และ 6) นักเรียน ด้านกระบวนการ ควรประกอบด้วยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

1) การจัดการเรียนการสอน 2) การวัดและประเมินผล 3) การพัฒนานักเรียน 4) การพัฒนาการเรียนการสอน และ 5) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ด้านผลผลิต ผลลัพธ์ ควรประกอบด้วยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตของโรงเรียน และชื่อเสียงของโรงเรียน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ควรได้รับการพัฒนา โดยองค์ประกอบหลัก 3 ประการคือ ระบบการบริหารคุณภาพ ระบบการจัดการคุณภาพ และระบบปฏิบัติการคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการประกันคุณภาพภายใน หากมุ่งเน้นไปที่ภารกิจที่ต้องปฏิบัติ หรือตัวชี้วัดเพียงอย่างเดียว โดยไม่ให้ความสำคัญกับส่วนประกอบสนับสนุน คือระบบการบริหาร และระบบการจัดการที่เป็นส่วนสนับสนุนที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของธเนศ จำเกิด (2543, หน้า 75) ที่กล่าวว่า หลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ มองว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไม่ใช่กิจกรรมที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา แต่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการ และการทำงานตามหน้าที่โดยปกติของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูอาจารย์ บุคลากรอื่นๆ และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดัน วางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการอย่างมีเป้าหมายชัดเจน มีการทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญจง ขาวสิทธิวงษ์ (2542, หน้า 132) ที่กล่าวว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบที่เป็นระบบย่อย เช่น ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ระบบย่อย 3 ระบบ คือ ระบบกำกับ ระบบการสนับสนุน และระบบการตรวจสอบ สอดคล้องแนวคิดของสมคิด พรหมจู้ (2544, หน้า 41) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินการตามภารกิจต่าง ๆ การบริหารและการจัดการ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรงคือ นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อมคือ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม ในการทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจที่จะส่งลูกหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ

2. จากผลการวิจัยพบว่า ระบบการบริหารคุณภาพ องค์ประกอบหรือประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเกี่ยวข้องกับ สายงานบังคับบัญชา ผู้รับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเรื่องคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องใหม่ สำหรับการจัดการศึกษาไทย การฝากงานประกันคุณภาพการศึกษาไว้กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะทำให้งานประสบความสำเร็จยาก และเพื่อป้องกันการสับสนของบุคลากร การกำหนดหน่วยงาน และบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน นอกจากจะทำให้งานมีผลดีแล้ว ยังทำให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช (2538, หน้า 17) ที่กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพจะเกิดขึ้นได้ต้องมีมาตรการ ในเรื่องความรับผิดชอบของสถานศึกษา และการมอบหมายงานบุคลากร สอดคล้องกับแนวคิดของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2544, หน้า 20-22) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาควรดำเนินงานตามกระบวนการของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยจัดโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน ทุกคนมีส่วนร่วม และมีการประสานสัมพันธ์กันทุกฝ่าย ทุกงาน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้มีอำนาจ และหน้าที่กำหนดแนวทาง และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้ความเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีการแต่งตั้งคณะบุคคล ทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ ลูเนนเบิร์กและอมสไตน์ (Lunenburg & Omstein, 1996, pp. 25-27) ที่ว่า สถาบันการศึกษาของเอกชน ต้องกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการตามลักษณะพื้นฐานและตัวแปรของแต่ละสถาบัน มีการแต่งตั้งบุคลากร เพื่อให้ปฏิบัติงานในคณะกรรมการและคณะกรรมการต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุริวรรณ มณีแสง (2543, หน้า 200) ที่พบว่า ในระบบการบริหารคุณภาพ ควรมีคณะ อนุกรรมการ 3 ชุด คือ คณะอนุกรรมการควบคุมคุณภาพ คณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพ และ คณะอนุกรรมการสนับสนุน คณะอนุกรรมการทุกชุด อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการประกันคุณภาพ

3. จากผลการวิจัยพบว่า ระบบการจัดการคุณภาพ องค์ประกอบหรือประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเกี่ยวข้องกับ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ การรายงานผล การปรับปรุงคุณภาพและการรายงานสาธารณะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ระบบการจัดการคุณภาพ เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพ การรักษาไว้ซึ่งระบบคุณภาพ และการพัฒนาผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จำรัส นองมาก (2538, หน้า 23) ที่กล่าวว่า การควบคุมคุณภาพ เป็นการสร้างความตระหนักในความจำเป็นและโอกาสในการปรับปรุงคุณภาพ โรงเรียนต้องกำหนดขอบข่ายการดำเนินงานได้ครอบคลุมภาระงาน หน้าที่

ของโรงเรียน และการดำเนินงานจะต้องมีจุดหมาย มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และมีการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2544, หน้า 20) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาควรดำเนินการ ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจน ดำเนินการประเมินมาตรฐานการศึกษา และผลจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวทางของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ, 2538, หน้า 7) ที่ระบุว่าหน้าที่สำคัญของ สถานศึกษาในระบบประกันคุณภาพ คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในการจัดทำสารสนเทศข้อมูลของสถานศึกษา และการ จัดทำรายงานคุณภาพประจำปี สอดคล้องกับแนวคิดของ กล้า ทองขาว (2544, หน้า 28-29) ที่ กล่าวว่า การประเมินคุณภาพ ควรพิจารณาคุณค่าของผลการดำเนินงานจากเกณฑ์ที่กำหนด ตาม ประเภทและลักษณะตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ซึ่งเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในอาจใช้เกณฑ์มาตรฐานที่ กำหนดโดยองค์กรประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน โดยอาจกำหนดเกณฑ์เป็นพิสัย เพื่อ กระตุ้นให้มีการพัฒนาสถาบัน สำหรับการจัดทำรายงานการศึกษาตนเองมีจุดประสงค์เพื่อแสวงหา การดำเนินงานตามแผน ค้นหาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน แสวงหาจุดแข็งในการปฏิบัติที่ ควรได้รับการส่งเสริม ค้นหาจุดอ่อนของการทำงานที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข แสวงหา แหล่งข้อมูลหรือหลักฐานเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ว่าได้ทำอะไร มีปรากฏที่ใด ในลักษณะใด และสามารถแสดงผลเชิงประจักษ์แก่ใครก็ตามที่ต้องการทราบผลการดำเนินงานของสถาบัน ไม่ว่า จะเป็นบุคลากรหรือผู้ตรวจสอบคุณภาพจากภายใน ภายนอก หรือสาธารณะ หากพบว่าจาก รายงานการศึกษา ตนเอง และรายงานการประเมินตนเองไม่เป็นตามองค์ประกอบและดัชนีที่ กำหนด เช่น มีดัชนีที่การตรวจสอบคุณภาพไม่ผ่านหรือ ดัชนีที่มีผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ หรือมีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด จะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ ธเนศ ขำเกิด (2543, หน้า 72-73) ที่กล่าวว่า การปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา เป็นการวิเคราะห์ พิจารณา และตัดสินใจในการใช้ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาและปรับปรุง คุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป็นการ ยกกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้สูงขึ้นทุก ๆ ปี สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ แจ่มพงษ์ (2541, หน้า 39-40) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรมีการจัดทำรายงานของสถานศึกษา รายงานต่อประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบความก้าวหน้า และสอดคล้องกับแนวทางของกรมวิชาการ (2538, หน้า 7) ที่ระบุว่า สถานศึกษาในระบบประกันคุณภาพต้องมีการจัดทำรายงานคุณภาพ ประจำปี และเผยแพร่ให้สาธารณะทราบ

4. จากผลการวิจัยพบว่า ระบบปฏิบัติการคุณภาพ ควรพัฒนาองค์ประกอบสำคัญ สามส่วน คือ ด้านบริบทและปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลลัพธ์ ทั้งนี้อาจ

เนื่องจาก การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต้องพิจารณาในเชิงระบบที่ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ทุกปัจจัย สอดคล้องกับ แนวคิดของ จำรัส นองมาก (2538, หน้า 23) ที่กล่าวว่า การพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ โดยจัดการกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยตัวป้อน ปัจจัยกระบวนการ และปัจจัยผลผลิต เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาของโรงเรียน และของชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2538, หน้า 8) ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยองค์ประกอบมาตรฐานคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ คือองค์ประกอบด้านปัจจัยความพร้อม องค์ประกอบด้านกระบวนการ และองค์ประกอบด้านผลผลิต สอดคล้องกับแนวคิดของสมศักดิ์ สิ้นธุระเวช (2538, หน้า 17) ที่กล่าวถึง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า การกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ต้องให้ครอบคลุมทั้งที่เป็นปัจจัยตัวป้อน กระบวนการ และผลผลิต และสอดคล้องกับแนวคิดของสมศักดิ์ สิ้นธุระเวช (2541, หน้า 32) ได้กล่าวถึงมาตรฐานคุณภาพการศึกษาไว้ว่าเป็นข้อกำหนดทางการศึกษาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใน 3 ด้าน คือ มาตรฐานคุณภาพศึกษาด้านผลผลิต หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตามจุดหมายของหลักสูตร มาตรฐานคุณภาพศึกษาด้านปัจจัย หมายถึง คน อุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ เทคโนโลยี ที่จำเป็นต้องมีต้องใช้ เพื่อนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพ และมาตรฐานคุณภาพศึกษาด้านกระบวนการ หมายถึง ระบบ วิธีการ เทคโนโลยีเชิงระบบที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของบอมการ์ต (Baumgart, 1987, p. 58) ที่พบว่าเกณฑ์ในการหาคุณภาพการศึกษาในระดับปริญญาตรีของ ออสเตรเลียใช้เกณฑ์ ปัจจัยนำเข้า เกณฑ์กระบวนการเรียนการสอนและการปรับปรุงการเรียนการสอน และเกณฑ์ผลผลิตของบัณฑิต สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2537, หน้า 347) ที่ศึกษาดัชนีสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน พบว่า ดัชนีของคุณลักษณะของความเป็นเลิศทางวิชาการนั้นครอบคลุมลักษณะของปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต โดยเน้นหนักไปทางกระบวนการมากที่สุด รองลงมาเป็นปัจจัยเบื้องต้นและผลผลิต

5. จากผลการวิจัยพบว่า ระบบปฏิบัติการคุณภาพ ด้านบริบทและปัจจัยนำเข้า ประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเกี่ยวข้องกับ ปรัชญาและการวางแผน โครงสร้างและการบริหารจัดการ งบประมาณและทรัพยากร หลักสูตร อาจารย์ และนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปรัชญาและการวางแผน โครงสร้างและการบริหารจัดการ เป็นบริบทที่สำคัญต่อทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในขณะที่ งบประมาณและทรัพยากร หลักสูตร อาจารย์ และนักเรียน เป็นปัจจัยนำเข้าสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรชูลี อาชาวอำรุง (2534, หน้า 52-66) ที่ทำการวิจัยเรื่องเกณฑ์การประเมินสถาบันอุดมศึกษาของ

ไทย ผลการวิจัยพบว่า ปรัชญาและวัตถุประสงค์ เป็นเกณฑ์การประเมินหนึ่งที่ใช้ในการประเมินสถาบันอุดมศึกษาไทย และผู้วิจัยเสนอว่า การนำเอาเกณฑ์นี้ไปประเมิน ให้พิจารณาถึงวัฒนธรรม มหาวิทยาลัย เสรีภาพทางวิชาการ การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกประเภท การบริหารงานแนวนอน และการคำนึงถึงนักศึกษาที่เป็นผู้บริโภคนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุริวรรณ มณีแสง (2543, หน้า 196) ที่ทำวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพของสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมที่วัดคุณภาพการศึกษาของการบริหารจัดการ คือ ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และแผนงาน สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ อารุง จันทวานิช (2542, หน้า 5-6) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพประกอบด้วย หลักสูตร กระบวนการเรียน การสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และการบริหารจัดการ สอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2538, หน้า 8) ว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต้องอาศัยองค์ประกอบด้านปัจจัย ความพร้อม ได้แก่ สภาพความพร้อมของผู้เรียน ครู ผู้บริหารหลักสูตร สื่อการเรียน การสอน อาคารสถานที่ ผู้ปกครอง ชุมชน กฎ และระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำและใช้สารสนเทศข้อมูลของสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ สัมฤทธิ์ ทางเพ็ง (2544, หน้า 20-22) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาควรจัดโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน ทุกคนมีส่วนร่วม และมีการประสานสัมพันธ์กับทุกฝ่าย ทุกงาน และสถานศึกษาควรดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบ ในเรื่องการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ สอดคล้องกับแนวคิดของฉัฐพล ชุมวรฐายี (2545, หน้า 14-15) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2537, หน้า 347) ที่ศึกษาค้นคว้าความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน พบว่า ค่านิยมของคุณลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการนั้น คุณลักษณะของนักศึกษาใหม่ ถือว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญของปัจจัยเบื้องต้น

6. จากผลการวิจัยพบว่า ระบบปฏิบัติการคุณภาพ ด้านกระบวนการ ประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การพัฒนา นักเรียน การพัฒนาครู อาจารย์ และความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนควรให้ความสำคัญทั้งกระบวนการในการให้ความรู้ ทักษะวิชาชีพ และการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีคุณธรรม ภายใต้การพัฒนาวิธีการถ่ายทอดประสบการณ์ ถ่ายทอดความรู้ของครู โดยตรง และโดยอ้อมจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2538, หน้า 7) ที่ว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยองค์ประกอบด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารการจัดการทางวิชาการ การบริหารการเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์ บุคลากร อาคารสถานที่

กิจการนักเรียน ความสัมพันธ์กับชุมชน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การติดตามกำกับดูแลและการประเมินผล สอดคล้องกับแนวคิดของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ญ (2544, หน้า 20-22) ที่กล่าวว่า คุณภาพสถานศึกษา คือ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ และวิธีการสอนกระบวนการเรียนรู้ และการตอบสนองการเรียนรู้ ระบบการวัดผลและประเมินผล การสนับสนุนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมและความร่วมมือของบุคลากร และองค์กรในชุมชน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บอมการ์ต (Baumgart, 1987, p. 58) ที่ศึกษาเกณฑ์ในการหาคุณภาพการศึกษาในระดับปริญญาตรีของออสเตรเลีย ผลการศึกษาพบว่าเกณฑ์ในการหาคุณภาพการศึกษาในระดับปริญญาตรีของออสเตรเลีย ในเกณฑ์กระบวนการเรียนการสอนและการปรับปรุงการเรียนการสอน ประกอบด้วย คุณภาพและภาระหน้าที่อาจารย์ การพัฒนาอาจารย์ ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ กิจกรรมการเรียนของนักเรียน การประเมินผลการเรียนที่มีความยุติธรรมและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชูลี อาชวอำรุง (2534, หน้า 52-56) ที่ทำการวิจัยเรื่อง เกณฑ์การประเมินสถาบันอุดมศึกษาไทย ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์การประเมินสถาบันอุดมศึกษาไทยประกอบด้วย ปรัชญาและวัตถุประสงค์ การจัดการและการบริหารด้านต่าง ๆ การวางแผนระยะยาว โปรแกรมการศึกษา บุคลากรที่ประกอบด้วยอาจารย์ ผู้บริหาร บุคลากรสนับสนุน แหล่งบริการทางวิชาการ แหล่งที่มาของงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ การบริการสำหรับผู้เรียน และการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาและความสัมพันธ์กับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรจิรา วงษ์ชมทอง (2543, หน้า 228, 234-241) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาดัชนีบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 9 ด้านคือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวิจัยและการผลิตผลงานทางวิชาการ ด้านการบริหารวิชาการแก่สังคม ด้านการเงินและงบประมาณ ด้านปรัชญา/ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนงานของสถาบัน การดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา ด้านการทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2537, หน้า 347, 353-369) ที่ศึกษาดัชนีสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน พบว่า ดัชนีของคุณลักษณะของความเป็นเลิศทางวิชาการนั้น คุณลักษณะของกระบวนการ ได้แก่ คุณลักษณะของหลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ รูปแบบการบริหาร การพัฒนาอาจารย์ การผลิตผลงานทางวิชาการ กิจกรรมนักศึกษา และการประเมินตนเองของสถาบัน

7. จากผลการวิจัยพบว่า ระบบปฏิบัติการคุณภาพ ด้านผลผลิต ผลลัพธ์ ประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเกี่ยวข้องกับ ผลผลิตของโรงเรียน ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษา ผลงานนักเรียนและอาจารย์ และ ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ได้แก่ ความมีชื่อเสียงของ นักเรียน ครู ผู้บริหาร และ

ภาพรวมของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณภาพที่บั่นปลายของการจัดการศึกษา นอกจากจะพิจารณาจากความสำเร็จที่เป็นผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตรและผลงานที่เกิดขึ้นแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการยอมรับของชุมชนสังคมที่มีต่อทั้งผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ปฏิบัติงาน และโรงเรียนในภาพรวมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฌูเวส ฌูวเรญายี (2545, หน้า 14-15) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด พรหมจ้อย (2544, หน้า 41) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินกิจกรรม เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรงคือ นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อมคือ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม ในการทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจที่จะส่งลูกหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2541, หน้า 39) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นมาตรการที่กำหนดแนวปฏิบัติ หรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาเพื่อจะช่วยให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีหลักประกันว่า นักเรียนจะมีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ (2538, หน้า 7) ที่ว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยองค์ประกอบด้านผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรและสังคม คาดหวังในด้านองค์ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย เทคโนโลยี ความเป็นไทย ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ราบรื่นและดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชูลี อาชาวอรุณ (2534, หน้า 52-56) ที่ทำการวิจัยเรื่อง เสน่ห์การประเมินสถาบันอุดมศึกษาไทย ผลการวิจัยพบว่า เสน่ห์การประเมินสถาบันอุดมศึกษาไทยประกอบด้วย ปรัชญาและวัตถุประสงค์ การจัดการและการบริหารด้านต่าง ๆ การวางแผนระยะยาว โปรแกรมการศึกษา บุคลากรที่ประกอบด้วยอาจารย์ ผู้บริหาร บุคลากรสนับสนุน แหล่งบริการทางวิชาการ แหล่งที่มาของงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ การบริการสำหรับผู้เรียน การสำเร็จการศึกษา และความสัมพันธ์กับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์จิรา วงษ์ขมทอง (2543, หน้า 228, 234-241) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาดัชนีบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 9 ด้านคือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ ด้าน ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา ด้าน การวิจัยและการผลิตผลงานทางวิชาการ ด้าน การบริหารวิชาการแก่สังคม ด้านการเงินและงบประมาณ ด้านปรัชญา/ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนงานของสถาบัน ด้านการดำเนินการ

เกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา ด้านการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวคิดของ อุทุมพร จามรมาน (2541, หน้า 32) ที่กล่าวว่า หากนักศึกษา อาจารย์ บุคลากร สร้างชื่อเสียงให้แก่สถาบัน และสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่สังคมและโดยภาพรวมแล้ว สถาบันก็มีชื่อเสียง การปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์คุณประโยชน์ แก่สังคม เป็นหลักฐานหรือประจักษ์พยานที่แสดงว่า สถาบันมีคุณภาพ นอกจาก จะได้ศรัทธา ความนิยมจากสาธารณะชนแล้ว กลุ่มบุคคลภายในคณะ ยังเกิดความภูมิใจในหน่วยงานของคนอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ จิรพัฒน์ เงาประเสริฐวงศ์ (2544, หน้า 37) ที่กล่าวว่าความมีชื่อเสียง เป็นสิ่งสำคัญมากต่อมหาวิทยาลัย เพราะมีผลต่อแรงจูงใจให้พนักงานสนใจที่จะทำงานให้มหาวิทยาลัย และยังส่งผลถึงการได้มาซึ่งเงินบริจาค เงินทุนวิจัย และการได้รับความสนับสนุนอื่นจากสังคม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2537, หน้า 347, 353-369) ที่ศึกษาค้นคว้าความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันการศึกษายาบาลเอกชน พบว่า คำนึงของคุณลักษณะของความเป็นเลิศทางวิชาการนั้น ได้แก่ คุณลักษณะของหลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ รูปแบบการบริหาร การพัฒนาอาจารย์ การผลิตผลงานทางวิชาการ กิจกรรมนักศึกษา และการประเมินตนเองของสถาบัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการใช้ผลการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ระบบการบริหารคุณภาพ ควรได้รับการพัฒนาในเรื่องสายงานบังคับบัญชาในการประกันคุณภาพ และกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ควรจัดระบบสายการบังคับบัญชา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ที่มีกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ในการทำงานของผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อสามารถนำผลที่ได้จากการควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบคุณภาพ และประเมินคุณภาพภายใน มาปรับปรุงแก้ไขการทำงานอย่างแท้จริง และเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติ

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ระบบการจัดการคุณภาพ ควรได้รับการพัฒนาให้ครบทั้งห้าขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ การปรับปรุงคุณภาพ และการรายงานผลการดำเนินการต่อสาธารณะเป็นประจำทุกปีนั้น ดังนั้นสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตามระบบการจัดการคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการจัดทำคู่มือ เพื่อให้โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้ใช้เป็นแนวปฏิบัติ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 จากผลการศึกษาที่พบว่าระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประกอบด้วย ระบบการบริหารคุณภาพ ระบบการจัดการคุณภาพ และระบบปฏิบัติการคุณภาพ ที่มีส่วนสัมพันธ์ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทำให้การจัดการอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ควรมีการกำหนดแนวทางส่งเสริม ให้ความรู้ให้กับโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในการจัดทำ หรือพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จ และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยสืบเนื่อง

รูปแบบที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษานี้ เป็นรูปแบบที่อยู่บนแนวคิด หลักการในสังคมต่างประเทศ ดังนั้นควรมีการทำวิจัยซ้ำ (Replication) ด้วยวิธีการวิจัยอื่น เพื่อแสวงหารูปแบบ ระบบประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่เหมาะสมกับบริบทของ การจัดการอาชีวศึกษาของไทยต่อไป